

Viðtakandi: Skrifstofustjóri skrifstofu borgarstjórnar

Sendandi: Borgarlögmaður

Reykjavík, 16. mars 2026

MSS26030018

UMSÖGN

Þjónustusamningur sveitarfélaga á höfuðborgarsvæðinu og ríkisins við Almenningsamgöngur höfuðborgarsvæðisins ohf. og samstarfssamningur milli Strætó bs. og Almenningsamgangna höfuðborgarsvæðisins ohf. um rekstur almenningsamgangna á höfuðborgarsvæðinu

Með tölvuskeyti, dags. 10. mars 2026, óskar skrifstofa borgarstjórnar eftir umsögn borgarlögmanns um tillögu borgarstjóra, dags. 10. mars 2026, um að samþykkt verði fyrirbyggjandi drög að þjónustusamningi sveitarfélaga á höfuðborgarsvæðinu og ríkisins við Almenningsamgöngur höfuðborgarsvæðisins ohf. (hér eftir nefndur þjónustusamningurinn) og að borgarstjóra verði veitt fullt umboð til undirritunar samningsins. Jafnframt er lagt til að borgarráð samþykki fyrirbyggjandi drög að samstarfssamningi milli Strætó bs. og Almenningsamgangna höfuðborgarsvæðisins ohf. um rekstur almenningsamgangna á höfuðborgarsvæðinu (hér eftir nefndur samstarfssamningurinn). Í þjónustusamningnum eru sveitarfélög höfuðborgarsvæðisins og íslenska ríkið sameiginlega nefnd verkkaupar en Almenningsamgöngur höfuðborgarsvæðisins ohf. nefndur verksali.

Eftirfarandi er umbeðin umsögn borgarlögmanns en hún er sett fram með þeim fyrirvara að afar skammur tími gafst til yfirferðar.

Markmið um fjarlægð frá stoppistöð

Í f. lið greinar 1.2 þjónustusamningsins kemur fram að á meðal markmiða þjónustusamningsins sé að eigi síðar en árið 2040 búi 70% íbúa í innan við 400 metra fjarlægð frá stoppistöð leiðar með að minnsta kosti 10 mínútna tíðni á annatíma.

Um er að ræða metnaðarfullt markmið sem að auki er tímasett og felur því í sér umtalsverða skuldbindingu og væntanlega samsvarandi fjárframlög af hálfu verkkaupa, ef það á að ná fram að ganga, sem hugsanlega er umfram það sem verkkaupar hafa undanfarin ár greitt til Strætó bs. Ekki verður ráðið af fyrri samningum verkkaupa að þeir hafi gengist undir samningsskuldbindingu þessa efnis og er því um að ræða nýja samningsskuldbindingu sem í ofanálag verður ekki skýrt ráðin af samgöngusáttmála, viðaukum við hann eða samkomulagi um rekstur almenningsamgangna, stjórnskipulag og veghald, dags. 21. ágúst 2024. Þar sem samningsákvæðið felur í sér nýja samningsskuldbindingu er rétt að kostnaðarmeta hana sérstaklega.

Samstarf við Strætó bs.

Samkvæmt grein 1.4 í drögum þjónustusamningsins kemur fram að mikilvægur þáttur í verkefninu sé að verksali taki yfir rekstur leiðakerfis Strætó bs. ásamt völdum eignum. Nánari ákvæði um þessa yfirtöku er að finna í greinum 3.7 til 3.9 í þjónustusamningi um samstarf við Strætó bs. Í fyrirbyggjandi drögum að samstarfssamningi kemur fram að

Reykjavík

samningurinn falli utan við gildissvið laga nr. 120/2016 um opinber innkaup, sbr. 3. mgr. 13. gr. laganna. Sambærilegt ákvæði er að finna í 3. mgr. 34. gr. tilskipunar nr. 340/2017 um innkaup aðila sem annast vatnsveitu, orkuveitu, flutninga og pósthjónustu (veitutilskipunin) en ætla má að báðir framangreindir samningar eigi undir veitutilskipunina, sbr. 1. mgr. 11. gr. hennar.

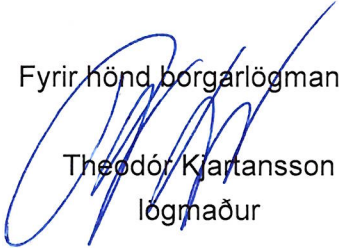
Við yfirferð má ætla að umrædd skilyrði 3. mgr. 13. gr. laga um opinber innkaup eða eftir atvikum sams konar skilyrði sem koma fram í 3. mgr. 34. gr. veitutilskipunar séu uppfyllt. Það er þó sett fram með þeim fyrirvara að borgarlögmaður hefur ekki rýnt lagalega þetta atriði en væntir þess að SSH sem samningsaðili fyrir hönd aðildarsveitarfélaga hafi þegar látið greina þetta atriði lagalega sem og atriði sem varða hugsanlega ríkisaðstoð sem kann að felast í samningunum.

Gildistími og lok þjónustusamnings

Samkvæmt grein 7.1 í drögum þjónustusamningsins kemur fram að samningnum sé ætlað að taka gildi 1. janúar 2026 og gilda til 31. desember 2027. Eigi síðar en þremur mánuðum fyrir lok gildistíma samnings þessa skuli aðilar hafa gert uppfærðan samning sín á milli. Skal miðað við að gildistími þess uppfærða samnings verði fimm ár. Aftur á móti er í ákvæði greinar 7.4 tekið fram að þótt samningur þessi sé tímabundinn og uppsegjanlegur þá gera verkkaupar sér grein fyrir því að óhjákvæmilegt er að verksali geri samninga sem kunni að hafa lengri gildistíma og uppsagnarfresti, svo sem vegna aksturs, uppbyggingar innviða og leigu á húsnæði. Almennt skal þó miðað við að gildistími slíkra samninga sé ekki lengri en til tíu ára.

Rétt er að vekja athygli á því að framangreint kann að hafa í för með sér að Almenningsamgöngur á höfuðborgarsvæðinu ohf. geri samninga sem ekki er tryggð fjármögnun fyrir út gildistíma þeirra. Í grein 7.2 þjónustusamningsins er þó reynt að koma í veg fyrir að það geti raungerst með því að mæla fyrir um sjálfkrafa framlengingu til sex mánaða í senn hafi ekki verið gerður nýr samningur. Í þjónustusamningnum er þó ekki mælt fyrir um uppgjör á milli aðila komi til þess að þjónustusamningi sé sagt upp.

Fyrir hönd borgarlögmanns,

Theódór Kjartansson
lögmaður